

TEN-LIA-LA PÖÖL SI N̄MUNSA PI KÖRINTI NIAA

Pööl lölle Wia

¹ Mi-na Pööl ari la naanbie Timoti ne n̄munse teniŋ deen a pipima. Wia tuötöruŋ le ne u liisemi di mi ŋaa Kirisito Yesu nanzoo. La n̄munse teniŋ deen a pipi nialiŋ si laa Yesu wiaa dii aa hilimi a he Körinti taŋ-la le ne, ari nialiŋ si bi haache kene Wia sipaanj Akaaya tinteen le.

² La Nyimma Wia ari la Tiina Yesu Kirisito lahorimo le, ma jaŋ hoŋ ari yarifielaa.

³ Má leŋ di la denne Wia. U ne ŋaa la Tiina Yesu Kirisito Nyimma, aa fá niaa nennige. U ne yie leŋ nialiŋ tuoŋ si cheye tuoŋ bira töre. ⁴ Di la níi na heeŋ ma, u ne yie leŋ la tuoŋ töre. U si yie ŋaa la tuoŋ töre nii, la ma yie ŋaa la naanbiirin ma síi na heeŋ, ba ma tuoŋ töre nii ne. Wia joŋ tuötöruŋ ne pila, nii ne tii la ma pe la naanbiirin le di ba ma na tuötöru-la yiri. ⁵ Kirisito na heeŋ ne woruŋ. Hee-la u fa si na, u titia ne la ma nina. A tinj nii wiaa Kirisito ma leŋ la tuoŋ faasa töre ne. ⁶ La si ko di la bul Wia wu-zomö-la a pima di Wia laama ta, la na heeŋ ne woruŋ. La na heeŋ di ma na tuötöruŋ ne. Di ma ne na hee-la yiri la si na aŋ wuo nyalime, ma jaŋ na tuötöru-la yiri la si na. ⁷ Laa yielema ne. La yiela-la saa bibegili. La jima ari hee-la la si na, ma ma na u titia ne. Nii titia ne tuötöru-la la si kene, ma ma kenu ne.

⁸ La naanbiirin, laa che di ma jinŋ nii la si na heeŋ Esia tinŋteenŋ ɛ ne. Wialin si juula ɛ fa yunje ne kinkeŋ kinkeŋ a pila. La paala bi biina ari taŋ jaŋ pulla. ⁹ Wutitii, la fa biina ari la suba dɛɛ ne. Ama nii pela ɛ di la sɪ la titia doluŋ ɛ beŋ, ama di la joŋ la yielaa kala a he Wia ɛ, niila sɪi chise niaa suuŋ ɛ. ¹⁰ Wia ne liisela suuŋ deenŋ nisinŋ ɛ. Maachie di wiaa ne juula ɛ, u jaŋ liisela ba ɛ. U ɛ ne laa yiele ari maachie u jaŋ bira liisela di heeŋ ne juula. ¹¹ Má ma pe sul Wia pila. Niaa yuga ne aa sul Wia a pipila duu pela ɛ. Di Wia ne laa ba Wii-sula, ba kala jaŋ wuo dennu.

Pɔɔl keŋ u wiaa birime

¹² Leele la jaŋ wuo bigisi la titia ɛ, bee wiaa la tuobiinaa daga ari la wu-ŋaalaa kala zomɔ nuukala teenŋ dunia deenŋ ɛ. Wii-kala la si ŋaa ma teenŋ, la ŋaa wialin sɪi to Wia wonbiinŋ ne aŋ pe ŋaa wutitii-la Wia sɪi che. Nuhuobiine wu-jiminŋ ɛ dee la to a ŋiŋaa wialinŋ, ama Wia doluŋ ɛ ne la ŋaaba. ¹³ La bi wu-tanii ŋmuŋsa pima, ama wialin la si ŋmuŋsa, ma jaŋ wuo karime, a jinŋ ba bubuɔsaa maa. La saa laa dii ari ma jaŋ jinŋ wiaa deenba bubuɔsaa a mu dɛɛ, ¹⁴ ari ma si jinba mua nii. Ma jima ari tapulii-la, la Tiina Yesu ne miira kɔ, ma jaŋ bigisi ma titia ɛ a tinŋ la wiaa, ka di la ma bibigisi la titia ɛ a tinŋ ma wiaa.

¹⁵ Mi fa jima di la jinŋ donɔ ne woruŋ, u nii wiaa ne tii mi faa che di mi kɔ ma teenŋ, di ma wuo nii sima bulia. ¹⁶ Mi faa che di mi ku to ma lerinŋ a nama, aŋ-na mu Masidoonia tinŋteenŋ. Di mi ne fa bira lii Masidoonia kuko, di mi bira

ku to ma teen, di ma hemi wonḅiinj le di mi mu Judiya tinṅteen. ¹⁷ Ma biina ari di mi nii che di mi ḅaa wii, mi bi jaṅ biine aṅ-na ḅaa? Ma bira biina mii ḅaa mi wiaa ari dunia niaa sii ḅaa nee, di mi sei wiinj aṅ bira bul di mi bi wii-la seye naa-buasula titia lee? ¹⁸ Ma jima woruṅ ari Wia keṅ wutitii. Nii wiaa wialinj kala la si bula pima ḅaa wutitii ne. La bi wiaa bula ari tuḅbiinaa balia ne. ¹⁹ Ma bira jima ari mi-na Pḅol, la di la naaḅbiirinṅ Silivaanas ari Timoti ne bul Yesu Kirisito wiaa pima. Yesu wii-wii-kala ḅaa wutitii ne. Wu-nyari kala tuo ba le. U yie sei wutitii ne bua-na kala. ²⁰ Wia bula ari u jaṅ ḅaa wiaa yuge a pila. U jaṅ to Yesu le ne a leṅ di wialinj ku ḅaa wutitii. Nii wiaa ne tii, di la ne chuole Wia dere-na kala, la yie bul “ami” u doluṅ le. La yie bul nii di Wia yirinṅ wuo yire ne. ²¹ Ama Wia titia ne bula ari la di ma kala keṅ miisinṅ Kirisito le ne. U ne liisela di la tinṅ tinṅtiminj deenṅ maa. ²² U magilela ne. U jonṅ u Diṅ-zonṅ-la a hela le ne, di la wuo jinṅ ari maachie u jaṅ jonṅ ku-danṅ ma pila.

²³ Ari Wia, wialinj kala mi si bula ḅaa wutitii ne. Mi bi ma teenṅ ko Korinṅti le, bee wiaa mi fa bi che di mi walimema. ²⁴ U bi naga ari ma si laa wialinj dii ne tii la chiche di la fugema, ama laa che di la pema le di ma keṅ tuḅtoruṅ. Ma laa Yesu wiaa dii ne a chinḅa le kpaṅ kpaṅ.

2

¹ Nla wiaa ne tii mi bi ma teenṅ ko. Di mi ne fa ko, ma tuonṅ fa jaṅ chei. ² Di mi ne ḅaa di ma tuonṅ chei, kubee ne he dime si jaṅ leṅ di mi tuonṅ tore? Nuu-kala tuo, see nialinj titia mi si ḅaa ba

tuon̄ chei. ³ Di mi ne fa ko ma teen̄, ma ne fa jan̄ n̄aa di mi tuon̄ tore. Nii wiaa, di mi ne leŋe ma tuon̄ chei, ma bira bi jan̄ leŋ di mi ma tuon̄ tore, nii ne tii teŋ-la mi si n̄muŋsa pima mi bul wialin̄ nii pipima. Mi n̄aa ma kala yarida ne. Mi jima ari tuot̄oru-la mi si na, ma ma nau ne. ⁴ Bua-la le mi si n̄muŋse teŋ-la di mi pima, mi tuon̄ faasa chei ne woruŋ. Mi paala yel ne a tin̄ ma wiaa. Mi bi teŋ-la n̄muŋsa di mi chei ma tuon̄, ama di mi leŋ di ma jin̄ ari mi faasa choma ne.

U maga di la joŋo che nii-la si n̄aa wii chei

⁵ Di nuu ne n̄aa ma tuon̄ chei, ma duŋduŋa saa dee, mi ma tuon̄ cheye ne, ama mi bi che di mi bul wiin̄ deen̄ yuge. ⁶ Nii-la si n̄aa nii, ma doŋisu ne, nii wiaa má leŋ wii-la ta. ⁷ Leele-na u maga di ma joŋ wii-la kala cheu, a p̄eu le di u tuon̄ tore. Di nii dee, u tuon̄ jan̄ faasa chei a kieli duu pugime. ⁸ Nii wiaa mii sulma di ma wasa kenu woruŋ a chou. ⁹ Nla wiaa ne tii mi n̄muŋse tenin̄ pima, di mi na di ma jan̄ wuo to wii-kala mi si bula pima. ¹⁰ Di ma ne joŋ wii che nuu, mi ma joŋo cheu ne. Di mi ne fa maga di mi joŋ wii che nuu, mi joŋo cheu ne, a tin̄ ma wiaa. Kirisito sipaan̄ ne mi n̄aa nii, bee wiaa ¹¹ mi bi che di Sitaani wuola. La jin̄ u wu-kenin̄ ne.

Pool tuon̄ bi di-bala pina Turawas tin̄teen̄

¹² Mi si ko Turawas tin̄teen̄ di mi bul Kirisito wu-zom̄o-la a piba, la Tiina suri won̄biin̄ pimi ne, ¹³ ama mi tuon̄ bi di-bala pina, bee wiaa mi naan̄bie Taatis fa tuo dime. Nii ne mi sii lee-la a mu Masidoonia tin̄teen̄.

Kirisito dolun ɛ la wuo dii Sitaani

¹⁴ Ari ɲii kala, mi haa lolle Wia ne. Bua-na kala, u yie to Kirisito ɛ ne a pela ɛ la wuo yuo dii Sitaani. U yie pela ɛ la wuo bul Kirisito wiaa lee-na kala. Kirisito wu-zomɔ-la nage tulaali sii suɔre, u suɔraa laa lerin kala. ¹⁵ La titia nage tulaali-zon-la ne Kirisito jonɔ pi Wia. Wia jonla gaare nialin u si laa ta ari nialin sii lel tuon ne. ¹⁶ Nialin sii lele teen tulaalii-la suɔraa kpuba ne. Ama nialin Wia sii laa ta teen, tulaalii-la suɔraa piba miisin ne. Kubee ne saa maga duu tin tintimin deen? ¹⁷ Niaa yuga ne a gollo bubul Wia niin wiaa a lilaa moribiee, ama la-na bi ɲii ɲaa. La-na ɲaa ni-titiiba ne. Wia ne liisela di la tin tintimin deen. Kirisito dolun ɛ ne la to aa bul Wia wiaa.

3

Ŋii-falii-la dolun wiaa

¹ Ma biina wialin la si bula, laa dage la titia ɲii la si naga nee? Niaa donsun cho di ba ɲmunse tennin a dage ba si nage ɲii ne di ba kaa ko pima. Donsun ma cho di ba laa tennin ma teen a dage ba si nage ɲii a pi niaa, ama la-na bi che di la ɲinɲaa ɲii. ² Ma-na, ma ne saa ɲaa ten-la la si ɲmunsa, di niaa karime a jin ɲii la si naga. Ba ɲmunsa he la tuon ne. ³ Ma ne saa chaasa daga ari ma ɲaa ten-la Kirisito si leɲe la ɲmunse. Tenin deen, u bi naga ku-la niaa si kaa ɲmunse tennin ne. Wia si weye jon u Din-zon-la ne kaa ɲmunse kialin ma tuon. Ba saa bira bi ɲmunsa

ne tabii-taala ɛ, ama ba ɲmuɲsa he nuhuobiinee tuɔsaa ɛ ne.

⁴ La to Kirisito ɛ ne a ɲaa Wia yarida, ɲii ne tii la keɲ nyu-duoɲ a bubul u wiaa ɲii. ⁵ U ɲii bi naga ari tiɲtimii-la la sɪi tiɲ, la titia keɲ u doloɲ ne. Wia ne pila doloɲ la titiɲ. ⁶ Wia titia ne pila tiɲtimiɲ deen doloɲ. Kirisito si joɲ u chaliɲ a ta ɲii-falii-la u niaa teen, u wiaa ne la bubul. Ba bi wialiɲ ɲmuɲsa he tabii-taala-la ɛ. ɲii-falii-la doloɲ lii Wia Diɲ-zoɲ-la wialiɲ ne. Wialiɲ Moosis si ɲmuɲsa bil di niaa tuto bi niaa miisiɲ wuo pa, ama Wia wu-zomɔ-la si lii u Diɲ-zoɲ-la teen ne wuo niaa miisiɲ pipa.

⁷ Wialiɲ Moosis si ɲmuɲsa bil di niaa tuto, ba ɲmuɲsa he tabii-taala ɛ ne. Wialiɲ fa bi niaa miisiɲ wuo pa. Bua-la ɛ Wia si joɲba pipi Moosis, Wia dage u tula pu ne. ɲii ne Moosis siaa kala tutul. Ba sɪi tul ɲii, tula-la fa jaɲ ɛɛ, ama Iziral tiɲɲaa bi u siaa wuo bibeɲ. ⁸ Ama Wia wu-zomɔ-la lii Wia Diɲ-zoɲ-la ɛ ne. U tutul a kii ɲii ne. Tula-la-na bi jaɲ ɛɛ. ⁹ Wialiɲ Moosis si ɲmuɲsa bil di niaa tuto ne fa keɲ tula. Ama ba fa joɲ cheeriɲ pi nialiɲ fa sɪi toba ne. ɲii-na wialiɲ si leɲe niaa keɲ tuɔ-pula Wia teen jaɲ paala keɲ tula a kii ɲii. ¹⁰ ɲii-na bunɲun ku-la fa sɪi tul bira bi tula keɲe. U tula-la leɛ ne, beɛ wiaa kuɲ doɲ nɪi tul a kii ɲii. ¹¹ Di ku-la fa si bi jaɲ dieni ne ko a tutul, ɲii-na ku-la si jaɲ he dime deen deen ne jaɲ tutul a kiiu.

¹² Laa yiele Wia wu-zomɔ-la ɛ ne. ɲii ne tii la chaasa keɲ nyu-duoɲ aa tiɲ. ¹³ Ama la bi Moosis naga. Bua-la ɛ u si na Wia tula, tula-la juu u siaa ne. Tula-la haa che duu lii ne. ɲii ne u joɲ gerin

a to u siaa, di tula-la si lii, di Iziral tiŋŋaa síu na. La bi kuŋ joŋo to la siaa. ¹⁴ Ama Iziral tiŋŋaa fa keŋ nyu-duoŋ ne. Ba bi Wia wialin laa dii. Nii wiaa ari jiniŋ kala, di ba ne karime wialin Wia fa si joŋo pi Moosis buŋbuŋ-la di niaa tuto, ba biba laa didii. U naga ari geri-la Moosis fa si joŋo to u siaa di Iziral tiŋŋaa sí u siaa na, ku-la ha to ba siaa ne di ba sí Wia tula na. Ama Yesu Kirisito ne jaŋ wuo keŋ geri-la suri, di ba wuo na Wia tula. ¹⁵ Ari jiniŋ kala, di ba ne karime wialin Wia fa si joŋo pi Moosis di niaa tuto-na kala, u yie nage ari kuŋ ne to ba wu-jimiŋ, di ba sí wialin bubuoŋ jin. ¹⁶ Ama di nuu ne birima a to la Tiina Yesu, Wia jaŋ keŋ ku-la si kere ba wu-jimiŋ kaa joŋ. ¹⁷ La Tiina Kirisito ari Wia Diŋ-zoŋ-la kala ŋaa kubala ne. Lee-la kala saa la Tiina Kirisito Diŋ-zoŋ-la si he, lee-la niaa bi kuŋ-kala yosu ŋaa. ¹⁸ La nialin kala si laa Yesu wiaa dii, geri-la fa si to la siaa, Wia kaa suri ne. Kirisito tula juu la siaa ne la tutul ari u síi tul nii. U keŋla kaa bibirime di la wasa tutul halii, la ku nagu u wii-wii-kala le. La Tiina Kirisito ari Wia Diŋ-zoŋ-la ne ŋaa nii la le.

4

La nage pupoyee ne, Wia joŋ ku-zoŋ-la a tuole la tuoŋ

¹ Wia ne fála nennige a joŋ tiŋtiniŋ deen pila di la titin, nii wiaa la nanndaasiŋ bi yuore. ² Hiisi wialin ari wu-kaa-faali-la niaa si luora ŋiŋaa, la-na viaba ta ne faafaa kala. La bira bi nuu nyise. La bi wiaa nyia pipe Wia niin wialin le. Ama Wia sipaan la chaasa bul wiaa, di nuu-kala tuobiinaa

jin̄ ari wutitii ne la bubul. ³ Ama di Wia wu-zomɔ-la la s̄ii bul faa, nialin̄ si lele teen̄ ne ba faa. ⁴ Niaa deen̄ba Sitaani ne to ba wu-jimin̄ di ba s̄i wuo na pulumun̄. Wia wu-zomɔ-la la s̄ii bul n̄ii dage pulun̄-la. Wia wu-zomɔ-la ma didage Kirisito tula, nii-la si nage Wia. ⁵ Wialin̄ la s̄ii bul, u bi naga la titia wiaa ne la bubul, ama Yesu Kirisito wiaa ne la bubul, nii-la si tii nuu-kala. U wiaa ne tii la tima pipima. ⁶ Bun̄bun̄ Wia si n̄aa dunia, u len̄e pulumun̄ chaane birimin̄ tuɔn̄ ne. N̄ii titia ne lelele u len̄e pulumun̄ ku juu la tuɔn̄. Pulun̄-la ne len̄e la ken̄e wu-jimin̄ a wuo jin̄ n̄ii Wia s̄ii tul. Wia dage n̄ii u s̄ii tul Kirisito siaa le ne.

⁷ La nage pupoyee ne, Wia jon̄ ku-zomun̄ deen̄ a tuɔle la tuɔn̄. N̄la saa daga ari dol-bal-la n̄aa Wia kun̄ ne. La dee buu tii. ⁸ La na heen̄ ne worun̄ lee-na kala, ama hee-la bila wuo. Bua don̄ɔ le la yie bi jin̄ wii-la kala le la si he, ama la ha ken̄e yiela. ⁹ Ba yie to naasin̄ a dudɔgisela, ama Wia bila via ta. Niaa yie nmoola lo, ama la bi suu. ¹⁰ Kirisito si suu n̄ii, n̄ii titia ne la yie na la miisin̄ le ari la ma suba. U n̄ii len̄e di miisi-la Yesu si kene, di la ma ken̄e miisi-la titia. ¹¹ A tin̄ Yesu wiaa, la si he miisin̄ deen̄ le, niaa yie ken̄e la di ba kpula ne. U n̄ii n̄aa di miisi-la Yesu si kene, di la ma kenu ne. ¹² N̄ii wiaa Wia len̄e la suu ne di ma-na ken̄e miisin̄.

¹³ Nuu ne nmun̄se wiin̄ deen̄ a bul, ‘Mi laa Wia wiaa dii ne, n̄ii ne tii mii bulba.’ La ma ken̄e yarida-la titia ne. N̄ii ne tii la ma laa u wiaa dii a ma bubulba. ¹⁴ La jima ari Wia ne chise la Tiina Yesu suun̄ le, u jan̄ chisela maa, di la di Yesu kala

keŋ miisinj. U jaŋ keŋla ari ma kala a kaa mu u teen. ¹⁵ Ma wiaa ne tii wiaa deenba kala ŋaa, di niaa wuo yuge a juu Wia lahorimo-la le. Nii jaŋ leŋ di niaa yuga a denne Wia, di u yirinj yire.

¹⁶ A tinj wiinj deen wiaa la nanndaasin bi yuore. Yara-la la si kene la miisinj deen le, uu hiese ne, ama la diŋsin-na wasa zuzoŋ tapulii kala ne.

¹⁷ La teenj hee-la la sii na bi yuge aŋ bira bi jaŋ dieni maa. Hee-la dagela wonbii-la la si jaŋ to a laa yirinj ne Wia teenj. Yiri-la jaŋ ŋaa yiri-bal. Yiri-bal-la la si jaŋ laa jaŋ kii hee-la la sii na. La jaŋ keŋ yiri-balinj deen deen. ¹⁸ Nii wiaa kialinj la sii na dunia deen le, la bibaa beŋ ari ba ŋaa kiaa. La miiraa beŋ kialinj la si bi na ne, bee wiaa kialinj si he dunia deen le niaa nina, ba jaŋ lel, ama kialinj niaa si bi na a he Wia teenj, ba-na jaŋ he dime a kaa mu wuu.

5

La jaŋ keŋ yari-falaa Wia teenj

¹ La jima la yaaraa deenba la si kene la miisinj deen le, di la ne suba a mu Wia teenj, u jaŋ pila yari-falaa. Yari-falii-la bi dunia deen lia. U lii Wia teenj ne. La jaŋ keŋba a he Wia jaŋ le deen deen. ² La si he la miisinj deen le, la faasa yel ne. La fa cho di la keŋ yara-la Wia si jaŋ joŋo pila ne. ³ Di Wia ne fa joŋ yara-la pila, la fa bi jaŋ keŋ yaribiree. ⁴ Yara-la la si kene la miisinj deen le bi leŋe la tuoŋ tore. U bi naga ari la cho di la suba ne, ama la cho di la keŋ miisinj Wia teenj ne. U nii wiaa Wia jaŋ joŋ yara-la si bi jaŋ suu, a lenni la yaraa deenba si jaŋ suu. ⁵ Wia ŋaa nii-la

si jon yari-falaa deenba ne a pila. U ne saa jon u Diŋ-zon-la ma hela e di la wuo jin ari la jan ken yari-falaa deenba u teen.

⁶ Nii wiaa bua-na kala e la nyun yie nyaase ne. La si ken yaraa deenba la miisin e, la bi la Tiina Yesu kpaga. ⁷ La bi Kirisito ka na, ama la laa u wiaa dii a tutou. ⁸ La nyun nyaasa ne, la saa cho di la lii dunia deen e a mu la Tiina Yesu teen. ⁹ Nii wiaa, di la ne he dunia deen e, la cho di la naa wiaa di u tuon tutore ne. Di la ne mu u teen maa, nii titia ne la jan ninna, ¹⁰ bee wiaa la kala jan mu chin Kirisito sipaan duu dii la sariya. Kirisito jan tin nuu-kala mage nii u si tima mage dunia deen e. Di n ne faa naa wu-zonhon, u jan jon wu-zonhon timin. Di n ne fa naa wu-bonhon maa, u jan jon wu-bonhon timin.

A tin Kirisito wiaa, la di Wia dii nanjonsun

¹¹ Laa fa Wia ne. Nii ne tii la bul u wiaa pipi niaa, di ba birima lii ba haacheba e a ku to Wia. Wia ne jin nii la si naga. Mi saa jima ari ma tuobiinaa e ma jin nii la si naga ne. ¹² Nii ne tii la bi che di la dage la titia ma teen, ama laa che di ma bul wutitii-la ma si jima a mu tigela e. Di ma ne naa nii, ma jan wuo bul wiaa a pi nialin si si baa to Wia an ken tuo-bomun. ¹³ Ma biina ari laa nyaase ne ari la sii bul wialin? Di la nii nyaasu, Wia wiaa ne tii, ama di la nyun nii tin maa, ma wiaa ne tii. ¹⁴ Kirisito chola ne, u chonu-la ne kenla kaa titin. La saa seye ari nuu-kala wiaa ne ni-bala suu, a tin nii wiaa u nage nuu-kala suba ne. ¹⁵ Nuukala wiaa ne tii Kirisito suu. U si suba nii, nialin si tou e a ken miisin, u maga di ba

ņiņaa wialin sīi tōre u tuōņ, aņ sī ba titia tuōtōre wiaa ņaa, a tiņ u si suu ba wiaa aņ sii suuņ ę.

¹⁶ Nii wiaa, a lii jiniņ kaa mumu la bi che la beņ niaa ari dunia niaa sīi beņ niaa ņii. Bua dōņo ę, la faa beņ Kirisito ari niaa sīi beņ dōņo ņii, ama ęeę la bira buu beņ ari la fa sīi benu ņii.

¹⁷ Nii wiaa di nuu-kala ne laa Kirisito wiaa dii, ba di Kirisito ņaa kubala ne. Wia kenu birime ni-falii ne. Wu-binia-la kala bala ne. Wu-falaa ne suomi u miisij ę.

¹⁸ Wu-falaa deenba kala lii Wia teen ę. Wia to Kirisito ę ne a leņ ba di niaa sij. Tiņtimii-la Wia si joņo pila ne ņla: di la mu bula pi niaa di ba ko, di ba di Wia sij.

¹⁹ Wia to Kirisito ę ne a wuo ņaa ba di dunia niaa kala sij. Wia na dunia ari ba keņ haache ne, ama u faba nennige a joņ ba haacheba-la a cheba. Wia ne si la bula pi niaa ari la di Wia sima ne ęeę.

²⁰ A tiņ ņii wiaa Kirisito naasij ę ne la chin a bubul wiaa deenba a pipi niaa. Wia tola ę ne a bula pima di ma ko u teen. A tiņ Kirisito wiaa laa sulma di ma ko, di ma di Wia sij.

²¹ Kirisito fa bi haache keę, ama a tiņ la wiaa, Wia leņe u suu a nage haache tiina. Wia ņaa ņii di la wuo to Kirisito ę a keņ tuō-pula u teen.

6

¹ Tiņtimii-la la sīi tiņ, la di Wia kala nīi tiņ. Nii wiaa laa sulma, ma sī leņe di Wia lahōrimo-la u si keę ma teen ņaa wu-peiba. ² Wia titia bul wiij deņ u teniņ tuōņ. U si,

“Bua-la ę mi si cho ne mi jegile nii ma teen.

Mi pema ę ne.

Tapulii-la maa mi si cho,

mi laama ta ne.”

Má bee na, jiniŋ ne ɲaa tapulii-la Wia síi che duu laama ta. ³ La bi che di la joŋ kuŋ-kala gere nuu-kala woŋbiin ɛ di ba sí wu-boŋ kala biinu a mu tige tiŋtimii-la la síi tiŋ ɛ. La ɲaa Wia tiŋtinnaa ne. ⁴ Nii wiaa wii-na kala la síi ɲaa ɛ, la yie dage ari la ɲaa ni-titiiba ne. La yie nina heeŋ ne a na wu-yiriba kala ma ɛ, ama la yie faasa nyalime ne. ⁵ Ba yie ɲmoola a keŋla to dia, niaa ɲaa taawei la nyuŋ, la yie faasa titiŋ ne, la bi doŋ piŋ, losuŋ ma keŋla. ⁶ La yie dage ari la ɲaa Wia tiŋtinnaa ne, bee wiaa la bi disinniŋ keŋe. La jiŋ wiaa ne, a keŋ ken-yiri, a keŋ zile, a keŋ Wia Diŋ-zoŋ-la maa, a cho niaa ari Wia si chola ɲii. ⁷ La yie bul wutitii ne a keŋ dol-la Wia si pila a kaa titiŋ, a keŋ tuo-pula ma Wia sipaan. Tuo-pula-la nage huonuŋ ne la si voo laale la na-diin ari la na-gua nisaa ɛ a kaa ɲaa siri di la po la titia ɛ. ⁸ Niaa doŋsuŋ ka pila jirima, ka doŋsuŋ ma tutuusela. La hariŋ niaa doŋsuŋ bibesela ɛ, ka doŋsuŋ ma bul wu-boŋɲoo a titigela ɛ. Ba biina ari laa nyise niaa ne, ama wutitii ne la bubul. ⁹ Nuhuobiinee bila jiŋ, ama Wia-na jiŋla ne. Niaa biina ari la suba ne, ama Wia teen la weye ne. Baa doŋisela ne, ama ba bila kpua. ¹⁰ La tuoŋ yie chei ne, aŋ ka la jujuose. La ɲaa summoo ne, ama la yie pe niaa ɛ di ba ma kuori Wia teen. La bi kuŋ-kala keŋe, ama la ne tii kuŋ-kala.

¹¹ Ma Koriŋti niaa, la chaasa bul wutitii ne a pima. La bi wii-kala kaa fifaama. ¹² La choma ne, ma ne bila cho, ɲii ne tii ma bi che di la mal doŋo. ¹³ Ma nage mi biirin ne. Nii ne tii mii bul wiaa ɲla a pipima. Má leŋ ma tuoŋ pulle a chola.

Pɔɔl chagile nialinj si laa Yesu wiaa dii a mu tige nialinj si bi Wia wiaa laa dii le

¹⁴ Ma sí ma titia kaa mere nialinj si bi Yesu wiaa laa dii le. Ni-zõhõõ ari ni-bõhõõ bi maga di ba mere dõhõ le. Pulumun ari biriminj bi jan wuo guoli dõhõ le. ¹⁵ Kirisito ari Sitaani bi jan wuo kenj nii-bala, nij titia ne nii-la ma si laa Yesu wiaa dii ari nii-la si bi u wiaa laa dii, ma bi jan wuo tuto dõhõ. ¹⁶ La ñaa Wia-la si weye dia ne, u hela le. Nj bi jan wuo juu Wia-dia a kpaare vuiaa dime. Nla ne Wia titia bul u teninj tuõh. U si,
 “Mi jan heba le

a vivilli ba tuõh.

Mi ne jan ñaa ba Wia,
 di ba ma ñaa mi niaa.

¹⁷ Nij wiaa má liise ma titia nialinj si bi Yesu wiaa laa dii tuõh,
 a hõhõ ma dunõhõ.

Ma sí kialinj si kenj disinninj didigu.

Ma ne ñaa nij, ma jan wuo kõ mi teenj.

¹⁸ Mi jan ñaa ma Nyimma
 di ma ma ñaa mi nanualaa ari mi toloo.”
 Wii-jaribakõ ne bul nij.

7

¹ Mi naanjii-kpianaba, Wia si folo bul di u jan ñaa wiaa deenba kala pila, má lenj di la liise la titia disinj-na kala le. Di la ne bi disinj kala ñaa, nij jan dage ari wutitii, la sene fifá Wia ne.

Wialinj si ñaa Pɔɔl tuõh tõre

² Má chaasa pulle ma tuõh pila. La bi wii ñaa cheima, la bi ma nyun ma cheye, la bira bima

gura maa. ³ Mi si bul wiinj deenj, u bi naga ari mi si di ma cheye ne, bee wiaa mi laa sipaan bula pima ari la choma ne. Nii wiaa, di miisinj ne, la kala jan kenu, di suunj ma ne, la kala jan suu. ⁴ La nyunj nyaasa ma wiaa ne. A tinj ma wiaa ne tii la bibigisi la titia le. Mi kala ne naa tuutoru. La na heej ne kinkej, ama mi tuonj faasa toro ne.

⁵ La si paala ku juu Masidoonia tinteen, la bi wiesee na. Wiaa juula woruj. La yaraa le la na heej, la tuobiinaa le wiaa wiwalimela woruj.

⁶ Nii ne la naanbie kubala baa yire Taatis ko la teen. U si ko nii, la tuonj toro ne woruj. Wia ne pila tuutoruj deenj. U ne yie naa nialinj tuonj si cheye na tuutoruj. ⁷ U si ko nii dunduja dee bi leje la tuonj toro. U bula pila ari ma kenu woruj, u ma tuonj toro. U bira bula pila ari ma cho di ma nami, a bira bula pila ari wii-la mi si bula pima naa ma tuonj faasa chei ne, a bira bula pila ari ma cho mi wiaa ne. Nii wiaa mi tuo-chei-la miira birime tuutoruj ne. ⁸ Tenj-la mi si nmunsa pima leje ma tuonj cheye ne. Di ma tuonj ne cheye maa, mi-na tuonj bi cheye. Di ma tuonj ne fa cheye a tinj tenj-la wiaa, mi jima ari ma tuonj bi jan chei a dieni. ⁹ Ama leele mi tuonj toro ne, bee wiaa ma birima lii ma haacheba le. Ma sii to Wia ne tii ma tuonj chei nii, ama ma saa bi tele. ¹⁰ Di Wia ne leje nuu tuonj chei a tinj u haacheba wiaa, u tiina yie birima lii u haacheba-la le ne. Di u ne naa nii, Wia laau ta. Ama di nuu tuonj ne cheye ari dunia niaa tuonj si cheye nii, u tiina bi jan kej miisinj Wia teen. ¹¹ Ma bee na hee-la ma si na a tinj ma sii che di ma to Wia wonjbii-la wiaa. Leele ma fiese siinj ne a didage

ari ma bi wii cheye. Ma na baaniņ ne a tiņ wu-bomō-la ma si ņaa wiaa. Fawulluņ keņma. Ma chomi ne a fiēse siiņ di ma nami. Ma ņaa siri di ma dōgise nialiņ sii ņaa wu-bōņņōō ma tuōņ. Ma daga ari ma bi wii-kala cheye. ¹² Nii wiaa teņ-la mi si ņmuņsa, u bi naga ari nii-la si ņaa wiaa chei ne tii mi ņmuņse. Mi bira bi ņmuņsa pi nii-la si na hēeņ a tiņ ba si ņaa wii-la cheiu lē. Ama mi ņmuņsa ne di ma dage Wia sipaan ari ma chola ne. ¹³ Nii wiaa la tuōņ piņ di-bala ne. Taatis si kō ma teen, ma leņe u tuōņ tōre ne woruņ. U tuōbiinaa ma piņ di-bala. Nii ne leņe la ma tuōņ tōre. ¹⁴ Mi bigisi mi titia lē ne u sipaan a tiņ ma wiaa. Ama ma bi leņe hiisii diimi. Nii ne wialiņ kala la si bula pi Taatis a tigema lē ma ku ņaa wutitii. Wialiņ kala la si bula pima sene ņaa wutitii ne. ¹⁵ Taatis titia choma ne woruņ. U na nii ma sii to Wia niin wialiņ. Ma fá fawulluņ aņ kenu woruņ, a zizilu woruņ. ¹⁶ Mi tuōņ tōre ne, bēe wiaa mi ņaa ma yarida ne kiņkeņ.

8

Wia niaa maga di ba pē nialiņ sii to Wia lē

¹ La naanbiiriņ, laa che di ma jin Wia si pē nialiņ si laa Yesu wiaa dii aa hilimi Masidoonia tiņteen kala lē nii. Wia doluņ lē, niaa deenba tiņ tiņtiņ-zōņņōō ne. ² Ba faasa na hēeņ ne woruņ. Hēe-la magiseba ne woruņ. Niaa deenba fa ņaa summoo ne, ama a tiņ tuōtōru-la wiaa ba si kene, kialii mua ba si kene, ba jōņo dii zile niaa lē. Ba jōņba kpikpaa nialiņ si bi kene biri biri. ³ Mi jaņ wuo bula pima ari niaa deenba, ba jōņ ku-dan

ne pila di la joŋo pi nialin si ŋaa summoo a guoli Wia niaa tuon Jerusalem ɛ. Ba bira wasa jon a kii ŋii ne a pe pila, an hon ari na-hillin. ⁴ Ba chaasa faasa sulla ne worun di la piba wonbiin di ba ma wuo jon kiasa pipe Wia nialin ɛ. ⁵ La fa bi yiela di ba jan wuo pa a mage ŋla. Ba laa sipaan jon ba titia a pi Wia ne. U ŋii harin ɛ ne ba sei la ma niin wiaa. Wia tuotorun ɛ ne ba ŋaa ŋii. ⁶ Taatis ne suomo laa kiasa deenba ma teen. Ŋii wiaa laa sulu, u si suomo ŋii, duu wuo kaa mu dere ma teen. ⁷ Ma bi kun-kala che kika. Ma faasa ken yarida. Ma wuo Wia wiaa bubul ne worun. Ma faasa ken wu-jimin, a fiесе siin di ma pe niaa ɛ, an faasa chola maa. Laa che di ma faasa ken zile ne a pe Wia nialin ɛ.

⁸ Mi bima fuga di ma jon kiasa pipi niaa. Niaa donsun fiесе siin ne a cho di ba ŋaa kiasa kpikpaa niaa. Ŋii ne tii mii che di ma ma dage ari wutitii, ma sene cho niaa ne. ⁹ Ma jima, la Tiina Yesu fa ken zile ne. An ka duu ku tuu dunia, u fa ken kiasa ne worun Wia-jan ɛ, ama a tin ma wiaa u ken u titia kaa ŋaa summu dunia ɛ. U ŋaa ŋii di ma wuo tou ɛ ne a kuori. ¹⁰ Mi ken wii ne di mi bul a tige wiin deen ɛ. Diimin ne ma suomi di ma kiesa kiasa pipi nialin si ŋaa summoo a guguli Wia niaa tuon Jerusalem ɛ. Ma ne laa sipaan a kiesa kiasa di ba kaa mu pi Wia nialin. Ŋii wiaa ma ŋaa mu na u diderin. ¹¹ Ma fa ŋaa siri ne di ma kiesa kiasa pipi nialin si he Jerusalem ɛ. Leele kialin ma si kiesa, ma joŋo piba di la jin ari ma ŋaa wii-la ma fa sii che di ma ŋaa ne. Ma piba a mage ŋii kala ma si kene. ¹² Di nuu ne ŋaa siri

duu joŋ kuŋ pi nuu, nii-la u si che duu joŋ ku-la pa jaŋ laa ku-la kala u si joŋo pu, ama u bi jaŋ laa a kii ŋii. ¹³ Ma si joŋ kialin pi nialin, mi bi si di ba ne miira ken kiaa a yuge a ninii sima, aŋ ka di ma ne miira nina heen. ¹⁴ Wii-la mi sii che ne ŋla, di ma ken kiaa mage doŋo. Bua deen le ma ken kiaa yuge ne, aŋ ka ba bi kuŋ ken. Nii wiaa, má peba le di ba na kialin ba sii che. U harin le, di nialin ma ne ku ken kuŋ, ba ma jaŋ pema le di ma ken kialin ma sii che. ¹⁵ Ŋla ne ba bul Wia tenin tuon. Ba bula ari nialin kala si faasa paa boroboro-la si lii Wia-jaŋ ku tuu, ari nialin kala si paa mua mua, ba kala yie kaa kpa a mage doŋo ne.

Pool tin Taatis duu mu na Koriŋti niaa

¹⁶ Mii lolle Wia ne kinken ari u si leŋe Taatis choma ari mi ma si choma ŋii. ¹⁷ U bi naga ari la si tin Taatis duu ku laa kialin ma teen ne tii u ko. U ma fa paala cho duu ko ma teen ne. ¹⁸ La naanbii don ma ne to Taatis harin kuko. Nialin kala si laa Yesu wiaa dii aa hilimi jimu ne a tin u sii bul Wia wu-zom-la wiaa. ¹⁹ Nii ma dunɗuna dee. Nialin si laa Yesu wiaa dii aa hilimi tasi-la kala le ne liisu duu pela le di la lilaa kialin a pipe Wia niaa le. Nii daga ari la ŋaa siri ne di la peba le, di Wia yirin yire. ²⁰ Nii wiaa la bi che di nuu-kala wuo na wu-bon kala a bul, a mu tige kialin la sii che di la kaa kpa Wia niaa le, bee wiaa kialin ŋaa ku-dan ne. ²¹ La bul ŋii, bee wiaa wiina kala la sii ŋaa le, laa che duu ŋaa wu-zon ne Wia ari nuhuobiinee pege. ²² La naanbii don ma ne to ba harin kuko. Wii-kala le la magisu ne a na

ari u keŋ wutitii. Lɛɛɛ u paala chaasa fiɛɛɛ siin nɛ woruŋ, bɛɛ wiaa u keŋ yarida ma lɛ woruŋ. ²³ Taatis-na ŋaa mi tiŋtinni dɔŋ nɛ. La duu kala nɛ tima pipima. Ka la naanbiiri-la-na, baa ŋaa nialin si laa Yesu wiaa dii aa hilimi tasi-la kala lɛ tiŋdaaraa nɛ. Baa tiŋ Kirisito tiŋtiŋŋaa nɛ duu yiriŋ yirɛ. ²⁴ La laa sipaan bul ma wiaa piba nɛ, a bigisi la titia lɛ a tiŋ ma wiaa. Ma dage nialin si laa Yesu wiaa dii aa hilimi tasi-la lɛ ari wialin la si bula a tigɛma lɛ ŋaa wutitii nɛ. Ma pɛ lɛŋ di ba jin ari ma choba nɛ.

9

¹ U bi maga di mi bul di ma jon kiaa pipi Wia niaa si hɛ Jerusalem lɛ, ² bɛɛ wiaa mi paala jin ari ma ŋaa siri nɛ di ma ŋaa ŋii. Nii wiaa nɛ tii mi bibigisi ma wiaa a pi Wia nialin si hɛ Masidoonia tiŋteen lɛ. Mi bula piba ari nialin si hɛ Akaaya tiŋteen lɛ ŋaa siri harin jina-la di ba pɛ Wia niaa lɛ. Ma si fiɛɛɛ siin ŋii, ma lɛŋɛ niaa yugɛ nɛ a ma cho di ba pɛ jon kiaa pipi nialin. ³ Mi laa sipaan titin mi naanbiirin deenba di ba kɔ ma teen, di ma wasa keŋ ma titia ari kialin ma sii che di ma paa, ari mi si bul ma wiaa ŋii piba, di wialin mi si bula a tigɛma lɛ sɪ pɛi ŋaa. La laa ma wiaa dii woruŋ a bula piba ari ma jan che kialin bil. ⁴ Di ba nɛ to kɔ a na di ma bi kialin che bil, hiisin jan diila, a diima maa a tiŋ ŋii wiaa. ⁵ Nii nɛ tii mi biine duu maga di mi tiŋ mi naanbiirin deenba di ba laa sipaan kɔ mi lɛ, di kialin ma si bula ari ma jan jonɔ pɛ Wia niaa lɛ, di ma jonɔ hɛ dɔŋɔ lɛ, ka di mi-na kɔ. Nii jan dage ari ma titia tuɔtoruŋ lɛ nɛ ma ŋaa ŋii. Mi bi maa fuge di ma ŋaa ŋii.

⁶ Ma sí wiin deen yu. Di η ne jon ku-doho mua duu, kialin η si jan kun bi jan yuge, ama di η ku-doho ne yuga di η joŋo duu, η jan kun kiaa yuge.

⁷ Nuu-kala dolun si mage nii, u maga duu tia a mage nii ne. U maga duu pulle u tuon a pi kialin, an sí saka saka ŋaa. U bi maga duu biine ari baa fugu ne duu pi kialin. Nuu-kala maga duu tia kiaa ari u tuotorun le, bee wiaa Wia cho nii-la sí pa ari tuotorun ne. ⁸ Ma sí yu ari Wia ken dolun. U jan wuo faasa pima kun-kala ma sí che. U jan paala faasa pima di ma kaa wase ma titia an ka, a ken ku-kaanaa ma pe ma donsun tinŋaa le. ⁹ Ŋla ne ba bul Wia tenin tuon. Ba si,

“Zile tiina yie jon kiaa jaase ne a pi summoo. U zile bi dere.”

¹⁰ Wia ne yie jon ku-doho a pi paara. U ne pi niaa kudiilee maa. Nii wiaa u jan pima kiaa a len di ba puna pe bua-na kala le. U si len ma kiaa puna pipe nii, u jan len di ma ma ken zile kinken. ¹¹ Wia jan len di ma faasa ken kiaa. Di ma ne ken kiaa worun, ma ma jan faasa ken zile kinken. Di ba ne laa kialin ma si joŋo piba, ba jan denne Wia. ¹² Kialin ma si joŋo pi Wia nialin, ma piba ba ku-cheele ne nii. Nii wuo len niaa yuge a denne Wia duu yirin yire. ¹³ Kialin ma si joŋo piba daga nii ma si naga ne. A tin ma wiaa, niaa jan yuge a denne Wia, bee wiaa ma nii Wia wu-zomo-la si tige Kirisito le a tutoba maa. Nii dunɗunɗa ma dee. Ba jan denne Wia a tin kialin ma si joŋo dii zile, ba di nialin kala le. ¹⁴ Ba yie sul Wia pipima ne a cho di ba nama, bee wiaa tintin-zon ne Wia tin ma teen. ¹⁵ Laa lolle Wia a tin wu-bal-bal-la u si joŋo pila pei.

10

Pööl bul wiaa a tige tįntįŋaa u si timaa pi Wia

¹ Mi-na Pööl titia nįi che di mi bul wii pima. Mii sulma a tįŋ Kirisito wiaa. U siaa ne fiela, ka u bira keŋ kenyiri maa. Ama niaa döŋsun si, di mi ne he ma teen, mi yie pui ne gbele gbele, ama di mi tuo ma teen, mi nyuŋ yie duori ne wengem. ² Di mi ne ko ma teen, ma sí leŋe di mi dage wu-duoruŋ, bee wiaa mi ŋaa yarida ari mi fa jaŋ wuo dage wu-duoruŋ a pi nialį si biina ari la ŋaa wiaa a ninage dunia niaa síi ŋaa ŋii. ³ La he dunia ma le ne a yuyuo laaliŋ, ama la bi yuo a ninage ŋii dunia niaa síi yuo laaliŋ. ⁴ La laali-yuori kiaa bi dunia kiaa ŋaa, ama ba lii Wia teen ne a faasa keŋ doluŋ, a wuo yigi dii-duoruŋ a lulo. ⁵ Nialį si keŋ ŋii-doluŋ a keŋ wiaa kaa lere, a keŋ ba titia ma kaa yuyuge, ba bi la sipaau wuo chiŋ. La yie keseba di ba ku jįŋ Wia. La bira leŋ ba keŋ ba tuobiinaa kala a to Kirisito niįŋ wiaa. ⁶ Di ma ne senę tuto Kirisito niįŋ wiaa woruŋ, ŋii-na la jaŋ ŋaa siri a döŋise nialį si bi u niįŋ wiaa ka to.

⁷ Má suri ma siaa woruŋ. Di nuu ne biina ari u ŋaa Kirisito nuu ne, u tiina maga duu jįŋ ari la ma ŋaa Kirisito niaa ne. ⁸ Di mi ne faasa bigisi mi titia le mua a mu tige dol-la Wia si joŋo pila, la bi wii cheye, bee wiaa Wia joŋo pila di la kaa wasema ne. U bi si di la kaa cheima. Nii wiaa hiisįŋ bi jaŋ wuo keŋmi. ⁹ Mi bi che di ma biine ari mi yie ŋmuŋse tenniŋ pipima di mi joŋ fawulluŋ a hema le. ¹⁰ Mi jima ari ma döŋsun yie bul di wialiŋ mi si yie ŋmuŋse mi tenniŋ tuou a

piba, ba dolie ne aŋ pe hei, ka mi titia ŋaa ni-pugu. Di mi nŋi bul Wia wiaa maa, mi yie nage ari mi bi wu-bulun jŋ. ¹¹ U maga di ni-yiriba-la jŋ ari wialŋ la si yie bul tennŋ tuoŋ, di la ne bi kpaga, di la ne kpaga maa, wialŋ titia ne la jaŋ bul. ¹² La bi che di la biine ari la di niaa doŋsun mage doŋo ne. La bira bi che di la keŋ la titia mimagise nialŋ sŋi dage ba titia. Di niaa deenba nŋi pagise doŋo a keŋ ba titia mimagise doŋo, ba bi wu-jimiŋ kenɛ.

¹³ La bi jaŋ faasa bigisi la titia le a kieli, ama la jaŋ bigisi mage ŋii Wia si joŋo pila, u ne lenɛ la ku bul u wiaa pima. ¹⁴ Ŋii wiaa, di la ne ku bul Wia wiaa pima, la bi ŋaa kikieli, beɛ wiaa la ne ŋaa nialŋ si laa sipaan keŋ Kirisito wu-zomɔ-la kaa ko bula pima. Di la ne fa bi ma teen ko, aŋ bibigisi la titia le ŋii, la fa naga la bigisi la titia le a kikieli ne. ¹⁵ La bi la titia le bigisi a kikieli a tiŋ tiŋtimii-la niaa doŋsun sŋi tiŋ. Ama la laa dii ari ma si waa ma yarida le ŋii, tiŋtimii-la la si jaŋ tiŋ ma teen ma jaŋ puŋa pe. ¹⁶ Di ŋii ne china, la jaŋ wuo bul Wia wu-zomɔ-la lere-la si paala kielima mu sipaan. La bi che di la bibigisi la titia le lee-la nuu doŋ sŋi tiŋ u tiŋtiŋŋaa. ¹⁷ Wia tenŋ wiaa tuoŋ ba si, nii-la kala sŋi bigisi u titia le, u maga duu bibigisi a mu titige Wia dolun le ne. ¹⁸ Nii-la sŋi biinu ari u maga di Wia liisu duu tima pupu, Wia bi jaŋ liise tiina, ama Wia titia yie liise nii-la kala u sŋi che duu tima puu ne.

11

Pɔɔl bul wiaa a tige nialŋ si nyia wiaa bul ari

ba ne ɲaa Yesu nanɲɔɔba

¹ Mii sulma di ma keɲ kenɲiri a nii mi teenɲ. Di mii bul wu-tɔɔ maa, má jegile nii mi teenɲ. ² Wia tuɔɲ sí wiima le ɲii, ɲii titia ne mi ma tuɔɲ wiwiima le. Ma nage ha-tolo-la si bi disinnɲ kenɛ ne mi joɲo pipi bala. Ma bala ne ɲaa Kirisito. ³ Ama fawulluɲ keɲmi ne, beɛ wiaa ma bi jaɲ wuo to Kirisito ari tuɔ-bala. Ari dimiɲ si nyise Hawa ari u wu-jimiɲ ɲii, ɲii titia ne baa nyisema maa di ma sí Kirisito to ari tuɔ-bala ari wutitii. ⁴ Mii bul ɲla, beɛ wiaa di nuu dɔɲ ne bira kɔ ma teenɲ a bira bul wu-tanii a mu tige Yesu le, koo di ma ne bira na diɲ-wogo aɲ leɲ Wia Diɲ-zɔɲ-la ta, koo di ma ne bira nii wu-wogo maa, ma yie via Wia wu-zɔmɔ-la ta ne aɲ sei wu-wogusu-la lima lima. ⁵ Mi biina nanɲɔɔ deenɲba si joɲ ba titia ari ba ne kii nuu-kala, ba bimi le kpia. ⁶ Ama di mi ne paala bi wiaa wuo bul maa, mi jiɲ wiaa ne. La chaasa bul wiaa deenɲba pima ne.

⁷ Bua-la le mi si bul Wia wu-zɔmɔ-la pima, mi bi kuɲ-kala laa ma teenɲ. Mi keɲ mi titia muuri ne di ma wuo yuge. Ma biina mi si ɲaa ɲii, u ɲaa wu-bɔɲ neɛ? ⁸ Nialiɲ si laa Yesu wiaa dii aa hilimi a he tasiɲ dɔɲsuɲ le ne faa pimi kialɲ mi fa sí che bua-la le mi si he ma teenɲ a titiɲ. ⁹ Bua-la le mi fa si he ma teenɲ, di mi ní che kuɲ-kala, mi ha bi bula pima kuɲ-kala di ma pemi le. La naaɲbiiri-la fa si he Masidoonia tinɲteenɲ le ne faa pimi kialɲ kala mi fa sí che. Mi fa bi cho di mi laa kuɲ-kala ma teenɲ. Mi saa bi che di mi laa kuɲ-kala ma teenɲ. ¹⁰ Mi keɲ Kirisito wutitii-la ne. Ama mi jaɲ bigisi mi titia le a leɲ di Akaaya

tiŋteenŋ kala nii wii-la. ¹¹ Bɛɛ nɛ tii mi bul nii? Ma biina ari mi bima cho nɛɛ? Ai, Wia titia jima ari mi choma nɛ.

¹² Mi sii tiŋ mi tiŋtiŋŋaa aŋ bi kuŋ-kala ka che ma teenŋ nii, mi ha jaŋ niŋaa nii. Niaa doŋsunŋ he dime a bibigisi ba titia le ari la di ba nɛ to wen-bala a titiŋ tiŋtiŋŋaa. Mii che di mi ŋaa nii, di ba si wuo na wonbiinŋ a bul nii. ¹³ Niaa deenba nyia wiaa nɛ ari ba ŋaa Kirisito nanŋzooba nɛ. Ba bira nyise niaa nɛ ba tiŋtiŋŋaa le. Ba yie fugi a keŋ ba titia birime ari ba ŋaa Kirisito nanŋzooba nɛ. ¹⁴ U nii saa bi wu-kpuŋkpere wii ŋaa, bɛɛ wiaa Sitaani ma keŋ u titia a nage duu ŋaa Wia tiŋdaaru nɛ si keŋ pulumuŋ ko dunia. ¹⁵ U saa bira bi wu-kpuŋkpere wii ŋaa di Sitaani tiŋtinnaa nɛ keŋ ba titia ŋaa a nage nialiŋ si keŋ tuo-pula a tima pipi Wia. Ba si tima mage nii, nii nɛ Wia jaŋ doŋiseba a mage.

Pɔɔl si na heŋŋ nii a tiŋ u si ŋaa Yesu nanŋzoo

¹⁶ Má lenŋ di mi bira bula pima ari nuu-kala si biina ari mi ŋaa ni-yaari nɛ. Ama di ma ní che di ma jonmi ari mi ŋaa ni-yaari, mi jaŋ wuo bigisi mi titia le muapilii. ¹⁷ Wialiŋ mi sii bul, ni-yaari wiaa nɛ mii bul. Mii bigisi mi titia le nɛ. Mi jima Kirisito bi jaŋ bigisi u titia le nii. ¹⁸ Niaa yuga a bibigisi ba titia le a tiŋ dunia kiaa wiaa. Nii wiaa mi ma jaŋ bigisi mi titia le. ¹⁹ Ma keŋ wu-jimiŋ nɛ a wuo sisei wialiŋ ni-yaaraa sii bul. ²⁰ Di nuu ma nɛ keŋma birime u yosuŋ, koo di u nɛ keŋ ma kiaa kala lilaa, koo di u ní gurema, koo di u nɛ leŋe ma niŋaa wialiŋ u sii che, koo u nɛ fallema, ma yie tore ma niinŋ nɛ. ²¹ Hiisinŋ

kenmi ne a tinj wiinj deenj mi sii che di mi bul
 le. La-na fa bi dolun kene di la naa wiaa deenba
 ma le. Ama di nuu nii bigisi u titia le a tinj wii
 wiaa, mi ma jan wuo bigisi mi titia le a tinj wii-la
 wiaa. Ama mi haa bul wiaa ari ni-yaari ne. ²² Ba
 naa Hiiburu timma nee? Mi ma naa donjo ne. Ba
 naa Iziral timma nee? Mi ma naa donjo ne. Ba
 naa Abiraham doho niaa maa, mi ma naa donjo
 ne. ²³ Ba naa Kirisito tintinnaa maa, mi ma naa
 donjo ne. Mi ne paala kiiba. Mi ne paala fiесе siinj
 a tinj kinkej. Ba kenmi kaa to dia a yuge ne. Ba
 si nmoomi, mi bi u niinj jin. Mi fa si ka mua di
 mi suba maa, mi biba ma niinj jin. Mii bul wiaa
 deenba kala ari mi nyun tuo. ²⁴ Naanjsiin bunonj
 ne juu tinjaa kenmi a viire ari kpaasa naanjsiin
 mara ari fii ari nibi. ²⁵ Naanjsiin butori ne ba
 jon chiba a viiremi. Bua kubala le ba yagemi ari
 tabiaa. Mi si juu liinj daborusunj a vivenj, butori
 ne liinj daborusu-la chei liinj tuonj, chee donj mi
 he liinj tuonj wiiheye ari titanjin kala a ninerike
 di mi lii. ²⁶ Mi si venee venj wonbiinj nii, mi na
 heen ne worunj. Mi na heen lii-libisinj tuonj. Mi na
 heen gaaraa ma nisinj le. Mi na heen mi titia niaa
 nisinj le, mi na heen nialinj si bi juu tinjaa naa
 nisinj le, mi na heen ta-balaa le, mi na heen giri-
 bine ma tuonj, mi na heen mugi-balinj tuonj, mi na
 heen nialinj si nyia wiaa ari ba naa la naanjiirinj
 nisinj le. ²⁷ Mi tima ne a faasa tinj worunj a na
 heen. Tapulaa yuga mi si bi donj pina, losunj
 ari lii-nyuasunj ma kenmi, mi paala bi kudiilee
 kene di mi dii, a ken yaribiree, waarinj kpumi.
²⁸ Di mi ne paala lenj wiaa deenba kala ta, mi yie

bibiine wiaa dɔŋsuŋ nɛ. Tapulii-na kala nialin si laa Yesu wiaa dii aa hilimi leree kala, ba wiaa nɛ mi yie bibiine. ²⁹ Di nuu nɛ bi doluŋ kenɛ, mi ma bi doluŋ kenɛ. Di ba nyise nuu duu ŋaa wu-bɔŋ maa, mi tuɔŋ yie faasa chei nɛ.

³⁰ Di mi nɛi che di mi bigisi mi titia lɛ maa, mi jaŋ bigisi mi titia lɛ a tin kialin si daga ari mi bi doluŋ kenɛ. ³¹ Wia si ŋaa la Tiina Yesu Nyimma, u yirin jaŋ yire deen deen. U jima ari mi bi wiaa nyia. ³² Mi fa si he Damaasikas lɛ, bua-la lɛ di baal kubala baa yiyire Ariitas nɛ dii ba kuoruŋ. Nii nɛ kuoro Ariitas pi nii-la si chin tinŋee-la kuori-balin nyuŋ wonbiin di ba pɔ tan-la boinŋiin a kenmi. ³³ Ama ba jonmi a he simbalin tuɔŋ, a jonmi to tokoro ta jeen harin. Nii nɛ mi wuo lɛl u nisin lɛ, u chemi ka.

12

Pɔɔl na wiaa ari duosoo tuɔŋ

¹ Mi si bigisi mi titia lɛ, ŋii bi jaŋ pemi lɛ, ama mi ha jaŋ bigisi mi titia lɛ a bul wialin Wia si leŋe mi na ari duosoo tuɔŋ, ari wialin u si jonɔ dagemi. ² Mi jin baal kubala fa si laa Kirisito wiaa dii. U jisin fii ari banese nɛ ŋla Wia si guu jonu kaa jil u jaŋ di-bolii-la, a dagu wiaa yuge, aŋ miira kenu kaa ku tuu ta. Di Wia jon u dima nɛ koo u yaraa kala ma nɛ, mi bi jin. Wia nɛ jima. ³ Mi jima ari baala deen Wia guu jonu kaa jil Wia-jaŋ di-zɔŋ-la ba sii yire Paradaas nɛ. Di Wia jon u dima nɛ koo u yaraa kala nɛ, mi bi jin. Wia nɛ jima. ⁴ Wialin u si nia, nuhuobiinee paala bi jaŋ wuo bulba. U bi maga di ba bulba

maa. ⁵ Mi jaŋ bigisi baala deen ɛ, mi-na bi mi titia ɛ wuo bigisi. Ama di mi ní bigisi mi titia ma ɛ, mi jaŋ bigisi mi titia ɛ a mu tige kialin si daga ari mi bi dolun kenɛ ɛ. ⁶ Di mi ní che di mi bigisi mi titia ɛ maa, mi bi jaŋ bul wu-yaayasiŋ. Mi jaŋ bul wutitiiba. Ama mi bi jaŋ wuo bigisi mi titia ɛ, di nuu-kala sí wuo na wonbiin a biine ari mi kii nii mi si maga a tin wialin ba si na mi teen, koo a tin wialin ba si nia di mii bul ɛ. ⁷ Wu-kpunƙperisi-la kala Wia si joŋo dagemi fa jaŋ wuo ŋaa di mi bigisi mi titia ɛ. Di mi sí wuo na wonbiin a bigisi mi titia ɛ, u naga kuŋ ne ba joŋo tɔmi. U wiwii ari soŋ si tɔ niaa u wiwii nii. U fa naga Sitaani ne tin ku-la duu kɔ mi teen a walimemi di mi sí wuo na wonbiin a bigisi mi titia ɛ. ⁸ Mi yaraa síi wii nii, nii ne mi sul Wia naansiin butori duu len di mi yaraa fieɛ. ⁹ Nii ne Wia bula pimi a bul, “Mi zile yuga kinƙen ɛ teen, nii wiaa nialin si bi dolun kenɛ ba titia ɛ, mi yie joŋ dolun piba ba kaa titin mi tintinŋaa a dere.” Nii wiaa mi tuɔŋ tɔɔ ari mi si bi dolun kenɛ mi titia ɛ. Mi saa jaŋ bigisi mi titia ɛ a tin mi si bi dolun kenɛ wiaa, di Kirisito dol-la wuo hemi ɛ a titin. ¹⁰ Nii-na a tin Kirisito wiaa mi tuɔŋ tɔɔ ari mi si bi dolun kenɛ mi titia ɛ. Ba yie tutuusela. La yie nina heɛŋ ne. Ba yie to naasiŋ dudogisela. La yie nina wu-yiriba kala ma ɛ. Di mi bi dolun kenɛ, Wia pimi u dolun.

KorinȚi niaa wiaa wii Pɔɔl

¹¹ Mii bul wiaa ari mi ŋaa ni-yaari ne. Ma ne saa fugemi he nii ɛ. Ma ne fa maga di ma bibesemi ɛ. Mi jima ari mi bi nuu ŋaa, ama

nanḡḡoba-la si jon ba titia ari ba ne kii nuu-kala, ba bimi kpia. ¹² Mi nyalima ne woruḡ a wuo tin ma teenḡ. Wialin kala mi si ḡaa, wu-magilaa ari wu-kpuḡkperisi-la ari wialin kala mi si ḡaa Wia Diḡ-zoḡ-la doluḡ le daga ari mi seḡe ḡaa Kirisito nanḡḡo-titii ne. ¹³ Wialin mi si ḡaama le, ba titia ne mi ḡaa nialin si laa Yesu wiaa dii aa hilimi lee-kala le. Wii-la dunḡuḡa mi si bi ḡaama le ne ḡla: Mi bima walima di ma pimi kialin mi sii che. Mi saa sulma di ma jon wiin deen chemi.

¹⁴ Tori ne ḡla mi si ḡaa siri ne di mi ku nama. Di mi ne ko, mi bi jan walimema di ma pimi kuḡ-kala. Mi bi ma kuḡ-kala ka che. Ma titia ne mi chiche, beḡ wiaa hanḡbiisinḡ bi jan wuo che kiaa bil ba nyimmaba ari ba naanḡa le. Ama hanḡbiisinḡ nyimmaba ari ba naanḡa ne maga di ba che kiaa a bil ba biirinḡ le. ¹⁵ A tin ma wiaa mi paala faasa cho ne di mi keḡ kuḡ-kala mi si keḡe ari mi doluḡ a tima pima. Nii wiaa, di mi ne choma kinḡkeḡ, u maga di ma ma chomi ne, ama ma bimi cho kinḡkeḡ. ¹⁶ U ḡaa wutitii ne ari mi bima walima di ma pimi kuḡ-kala, ama ma bula ari mi nyisema laa ma kiaa ne. ¹⁷ Mi tin niaa ne ba ko ma teenḡ. Ma biina ari mi tinḡba di ba ku laa ma kiaa neḡ? ¹⁸ Mi ne tin Taatis duu ko ma teenḡ. La naanḡbie doḡḡo ma ne to u hariḡ kuko. Taatis si ko ma teenḡ, u girima laa ma kuḡ neḡ? Wii-kala la sii ḡaa le, la di Taatis niin ḡaa kubala ne. La kala ka to weḡ-bala ne.

¹⁹ Wialin kala la sii bul, ma jan biine ari laa bul nii di la laa la titia ma teenḡ ne. Nii dee. La he Kirisito le ne aa bul wialin Wia sipaanḡ. Mi naanḡbii-kpianaba, laa bul wiaa deenḡba kala di

la wuo pema ɛ di ma waa wialin ma si laa dii ɛ. ²⁰ Fawullun kenmi ne di η bi pɔɔ mi jan ku nama, di mi si cho di ma nage nii, di ma bi nii naga, ma ma jan na di mi ma bi nii ma si cho naga. Mi boye ka jon ari mi ne kɔ, mi jan nama di maa yuo yuosun, a ken yaribierin, a nina baanin dɔɔɔ nyun, a to ma tuɔɔre wu-ɲaalaa, a chichei dɔɔɔba yirin, a gigaa dɔɔɔ harin, a ken siiduon, a bi nii-bala kene. ²¹ Mi fá fawullun di mi ne bira kɔ ma teen, Wia jan len di mi tuɔɔn chei ma nyun a tin ma haacheba wiaa. Ma ha bi birima liiba ɛ. Niaa yuga a he ma tuɔɔn a ɲaa haache wiaa, aa ɲaa disinnin, aa ɲaa wu-liilin, a gollo chiche niaa haalaa, a bi birima liiba ɛ. Di mi ne kɔ ma teen, mi jan yel a tin ma haacheba wiaa.

13

Pɔɔl bira chagile Korinŋi niaa a chuɔleba

¹ Naanŋiin butori ne ɲla mi sii kɔ ma teen di mi nama. Di mi ne kɔ, di ma kun-kala ne biina ari u dɔɔɔ tiina ɲaa wii chei u chiche u bul u teen, u maga di u ken siada tinɲaa balia koo batori. ² Mi si kɔ ma teen liamin ɛ, mi kpurise nialin si ɲaa haache digilaa ne. Mii che di mi bira kɔ ma teen torimun ɛ ɲla, nii ne mi chiche di mi bira kpurise ba digilaa, ari di mi ne kɔ, mi bi jan taba. ³ Maa che di ma jin ari Kirisito hemi ɛ ne a bubul wiaa. Ma ma jan na di u ken dolun ne ma teen, a wuoma maa wii-kala ɛ. ⁴ Ba kpaasu mere daageɛɛ nyun a nage ari u fa bi dolun kene. Ama Wia dolun ɛ u sie a ken miisin. La he Kirisito ɛ ne. Nii wiaa la bi dolun kene la titia ɛ. Kirisito si

weye ñii a keŋ miisinŋ Wia doluŋ ɛ, ñii titia ne la ma jaŋ keŋ miisinŋ Wia doluŋ ɛ a titinŋ ma teenŋ.

⁵ Má beŋ ma titia ɛ a pe mimagise ma titia, a na di ma ne chinŋ ma yarida naanŋ ɛ. Ma bi jinŋ ari Yesu Kirisito hema ɛ nee? Di ma ne bi jinŋ duu hema ɛ, ñii-na ma tele ne ñii. ⁶ Mi keŋ yielaa ari ma jaŋ na di la-na bi tele. ⁷ La sul Wia pipima di ma sí wii-kala ñaa chei. U bi naga ari laa che di la dage ari la-na ñaa woruŋ ne, ama di ma ne paala biine ari la tele maa, laa che di ma wuo ñiŋaa wialinŋ sí to wonbiinŋ ne, ⁸ bee wiaa la bi jaŋ wuo lii wutitii-la harinŋ. Ama la chinŋ wutitii-la ɛ ne. ⁹ Di la ne bi doluŋ kene maa, la yie jujuose ne a tinŋ dol-la ma si kene wiaa. Wii-la la si sul Wia chiche ne, di ma yarida wasa dol Kirisito wiaa ɛ. ¹⁰ Leele mi tuo ma teenŋ, ñii ne tii mi ñmunse teninŋ pipima. Di mi ne ko ma teenŋ, mi che di mii dage dol-la la Tiina Wia si joŋo pimi ma teenŋ. U joŋ dol-la pimi di mi kaa pema ɛ ne di ma wasa dol. U bi si di mi kaa cheima.

¹¹ Mi naanbiirinŋ, mi teninŋ diderinŋ ne ñla. Ma jaŋ hoŋ woruŋ. Má keŋ ma titia woruŋ, má jegili wii-la mi si bula pima, má keŋ nii-bala doŋo ɛ, má ñaa sima doŋo teenŋ. Di ma ne ñaa ñii, Wia-la si cho niaa jaŋ he ma teenŋ a lenŋ di ma hoŋ ari yarifielaa. ¹² Má keŋ tuo-bala a guori doŋo a chuchuele doŋo. ¹³ Wia niaa kala chuolema.

¹⁴ Laa sul la Tiina Yesu Kirisito duu lahõrimo hema ɛ, di la Nyimma Wia ma choma, ka di Wia Din-zõŋ-la ma lenŋ di ma ñaa kubala. Ami.

**Yesu Kiristito Wu-Zɔŋŋɔɔ (Ghana)
Sisaala-Tumulung NT Ghana**

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Sisaala, Tumulung)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

b3eb8618-120f-5a96-8c1c-1dbc16914330